1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4128
УНСоюз: BArcly 7-8337

РІК LXX. Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 2-го СЕРПНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 2, 1963 No. 145. VOL. LXX.

У СКЛАДІ ДЕЛЕҐАЦІЇ ЗДА ДО МОСКВИ ЇДУТЬ ТЕЖ РЕСПУБЛІКАНСЬКІ СЕНАТОРИ

Вашингтон. — В п'ятницю 2 серпня ц. р. виїжджає до Москви для підписання договору про припинення атомових детонацій державний секретар Дін Раск в супроводі 11-членної американської делеґації, в якій разом із чотирма сенаторами з Демократичної партії беруть участь також і два сенатори республіканці. Формальна церемонія підписання договору відбудеться в понеділок 5 серпня у Москві. В складі делеґації їдуть запрошені Вілим Домом, такі члени Сенату ЗДА: Дж. В. Фулбрайт, голова сенатської Комісії для закордонних справ, Гюберт Гомфрі, голова Підкомісії міжнародних взаємин і роззброєння, Джан О. Пастор, голова Об'єднаної комісії для справ атомової енерґії і Джан Дж. Спаркман, голова Підкомісії для европейських справ — усе сенатори з Демократичної партії, і крім них — сенатори Леврет Салтонстолл, член Комісії збройних сил та Джордж Ейкен, член Підкомісії міжнародних взаємин і роззброєння — обидва з Республіканської партії. Не їдуть, згідно з передбаченням політичних кіл, провідники республіканської меншости — сенатори Еверет М. Дірксен і Бирк Б. Гайкенлупер з Айови, член Комісії закордонних взаємин. Обидва вони висловили деякі застереження щодо устійненого у Москві договору про припинення атомових детонацій і не бажають своєю участю в його підписанні декляруватися остаточно в його користь, ще перед ратифікацією цього пакту в Сенаті. Крім названих сенаторів у склад американської делеґації до Москви входитимуть ще: головний представник ЗДА в справах роззброєння Вільям К. Фостер, голова Комісії для справ атомової енерґії Глен Зіборґ, амбасадор ЗДА до ОН Адлей Стівенсон, дорадник в справах східньо-західньої політики Лювелин Томпсон та Артур Дін, колишній головний репрезентант ЗДА на роззброєневу конференцію в Женеві. Як довго перебуватиме американська делеґація у Москві, досі ще не устійнено. Після повороту делеґації з Москви будуть відбуватися далі переслухання в Конґресі в справі цього договору, заки він перейде під ратифікацію Сенату, яка вимагатиме двох третіх голосів усіх сенаторів. У зв'язку із застереженнями деяких республіканських сенаторів проти евентуальних наслідків цього договору, зокрема конечности визнання деяких режимів, які, як наприклад Східня Німеччина, приєднаються до цього договору згодом, державний підсекретар Аверел Гарриман заявив під час свого виступу в Національному Пресовому Клюбі, що причетність якоїсь держави до якогось міжнародного пакту, не включає автоматично її в дипломатичне визнання іншими країнами. Ні Гарриман, ні інші члени американської делеґації, яка вела переговори в Москві для устійнення постанов договору про припинення атомових детонацій, не візьмуть участи в його підписуванні. Крім американської та британської делеґацій в церемонії підписання договору візьме участь теж генеральний секретар ОН У Тант.

Федеральний уряд подав судові скаргу проти дискримінаційних практик в Алабамі

Вашингтон. — Департамент Справедливости передав на розгляд суду в Бірмінґгемі, Ала., скаргу проти практикованої в деяких місцевостях стейту Алабама виборчої дискримінації у відношенні до негритянського населення. У своїй скарзі Федеральний уряд вимагає, щоб бірмінґгемський суд наказав реєстраційним бюрам повіту Джефферсон, що включає також і місто Бірмінґгем, щоб вони перевели негайно реєстрацію 2 032 негрів, відкинених під час реєстрації в 1960 році. На підставі конкретних даних і матеріялів, зібраних федеральним урядом, Департамент Справедливости доводить, що всі ці виключені від зареєстрування негри були управнені до голосування і їх відкинено тільки з нерозумних і дискримінаційних мотивів. Про подання такої скарги до суду сповістив пресу генеральний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, стверджуючи у своїй заяві, що Департамент Справедливости пробував полагодити цю справу на місці шляхом консультації з урядовцями місцевих реєстраційних бюр, але ці спроби були цілком безуспішні і не давали ніяких ґарантій, що дискримінаційні практики не повторяться в майбутньому. Тому теж, Департамент Справедливости був примушений звернутися в цій справі до суду.

Адв. Теодор Свистун помер у Філядельфії

Філядельфія. — О другій годині ночі 29-го липня цього року тут помер від серцевого удару видатний діяч старшої української іміґрації адвокат Теодор Свистун. Народжений 1900 року в Сороцьку, Скалатського повіту в Західній Україні, Теодор Свистун був під час визвольних змагань чотарем Української Галицької Армії і після закінчення війни прибув до ЗДА, де також відбув службу в Американській армії. Покійний належав до Об'єднання бувших Вояків Українських Армій, як також був членом багатьох американських і американсько - українських організацій і товариств. Протягом кільканадцяти останніх років разом із своєю дружиною Антонеттою вів Українську радіо - програму у Філядельфії і працював активно в Українському Горожанському Клюбі в дільниці Найставн. Похорони бл. п. Теодора Свистуна відбудуться в четвер 1-го серпня цього року.

В АМЕРИЦІ

• **Американська морська фльота втримує три „плаваючі бази" на Далекому Сході**, які охоплюють морські з'єднання включно з військовими формаціями, зброєю і всяким вирядом, готові в кожній хвилині в найкоротшому часі з'явитись на місці будь-якої комуністичної аґресії. Відомості про це подав секретар оборони Роберт МекНамара в Конґресі.

• **Конґресмен Армістер Селден з Алабами** запропонував, щоб замість позбавляти 58 американських студентів, які самовільно виїхали на Кубу, їх пашпортів і відкликати їх відтіль, дозволити їм залишитись там в заміну за 58 кубинців, які хотіли б переїхати до ЗДА. Всі ті студенти „ліві".

• **Нюйоркський губернатор** Нелсон Рокефеллер, промовляючи на річній конвенції Американського Т-ва Ветеренарних Лікарів в Ню Йорку, повторив свій заклик на адресу республіканського сенатора Баррі Голдвотера, щоб той відмежувався від скрайніх правих „фанатиків", які можуть тільки пошкодити республіканцям у найближчих виборах. Сен. Голдвотер відповів був на подібний перший заклик Рокефеллера, що він більш журиться впливами крайніх лівих в Уряді, як правих поза Урядом.

Д-р Ілья обраний формально на президента Арґентини; Фрондізі звільнений з в'язниці

Буенос Айрес. — Д-р Артуро Ілья, кандидат поміркованої і демократичної Популярної радикальної партії, був обраний в середу 31 липня ц.р. вже формально на президента Арґентини. Кандидатура д-ра Ільї здобула була деяку кількість голосів під час виборів в дні 7 липня, але ж згідно з арґентинською конституцією, вона вимагала ще дальшого голосування виборчих колеґій. Під час зібрань цих виборчих колеґій, що відбулися останніми днями в Буенос Айрес та в кожній із 22 провінцій Арґентини, обрано остаточно д-ра Ілью на президента і Карльоса Перетте на його заступника. Під час виборів в дні 7 липня д-ра Ілья здобув був тільки 169 електорних голосів на всіх 239 вимаганих для вибору на Президента. Після виборів деякі партії перекинули свої електорні голоси на підтримку д-ра Ільї і він у висліді електорних зібрань здобув — згідно з дотеперішніми вислідами — 278 голосів, значить більше, як потрібно до формального вибору. Причинилися до остаточної перемоги д-ра Ільї дві невеликі партії — Соціялдемократична і Християнськодемократична, і крім них ще федерація багатьох провінційних партій. Теперішній президент Арґентини Хозе Маріо Ґвідо переслав негайно після проголошення вибору свої ґратуляції д-рові Ільї, інавґурація якого на президентський уряд відбудеться 12 жовтня ц.р. Рівночасно з цим уряд президента Ґвіда проголосив декрет про звільнення з в'язниці донедавнього арґентинського президента д-ра Артуро Фрондізі, ув'язненого у висліді військового перевороту, що відбувся 29 березня 1962 року.

Преосв. Стефан Коціско найменований єпископом нової дієцезії в Пассейку

„Ню Йорк Таймс" з 1-го серпня цього року приніс вістку про „Створення нової візантійської єпархії в Пассейку". У повідомленні дослівно:

„Пассейк, Н. Дж., 31-го липня. Це місто стало осідком нової єпархії, або дієцезії для українців католиків візантійського обряду. Папа Павло VI сьогодні повідомив про створення нового уряду (офісу), що буде духовною столицею (гедквортерс) для 94 862 католиків у стейтах східнього побережжя. Всіми українцями католиками в країні управляє візантійський екзархат, або архидієцезія в Питсбурґу, Па., встановлена в травні 1924-го року. Папа Павло також наменував Преосв. Стефана Коціска на єпарха Пассейку. Він був єпископом - помічником Питсбурґу, який залишається дієцезією для 202 000 українців католиків поза східніми стейтами. Катедральним храмом для нової дієцезії буде церква св. Михаїла при Першій вулиці в Пассейку, в якій монс. Іван А. Стім є парохом".

Стільки в дослівному українському перекладі сказано в „Ню Йорк Таймсі" про створення в Пассейку нової дієцезії для католиків східнього обряду. Мова про дієцезію для тих наших братів, які ще називають себе „русинами" та які досі мали одну дієцезію в Питсбурґу з Преосв. Кир Миколою Елком на чолі.

Питсбуржчина величаво відзначила Тиждень Поневолених Націй

Питсбурґ. (кор.) — Цьогорічний Тиждень Поневолених Націй був великою подією в Питсбуржчині. Первісно ця врочистість була плянована на неділю 14-го липня, але через погану погоду перенесено її на два тижні пізніше. Програма відбулася в недалекому від Питсбурґу Кеннивуд Парку і приблизно п'ять тисяч осіб різних національностей взяли участь у відзначенні Тижня Поневолених Націй. Головну політичну промову виголосив відомий приятель українців, конґресмен Едвард Дервінскі з Шикаґо. Крім нього ряд визначних осіб з американського політично - громадського світу цього города заліза й сталі взяли участь у програмі.

З-поміж усіх наших громад, з яких відзначено цю подію, Питсбуржчина цього року дала незвичайно оригінальну програму: головною темою маніфестації було вшанування найвищих єрархів - мучеників поневолених Москвою націй, як України, Мадярщини, Польщі, Литви та Словаччини. Перед властивою програмою кожна згадана національна група сформувала на вулицях парку похід,в якому у відповідних національних строях і з своїми прапорами — несено прибрані в національні кольори й квіти — великих розмірів портрети своїх відносних Владик, замучених або переслідуваних безбожницькою червоною владою на рідних землях. Ці портрети винесено на сцену й поставлено їх на почесному місці. Військова оркестра місцевого ґарнізону морських піхотників очолювала похід, потому відограла американський національний гимн.

Римо - католицький єпископ Питсбурґу, Джан Дж. Брайт, під час своєї знаменитої промови вшанував поіменно відносних єпископів-мучеників, починаючи від убитого в казаматах ҐПУ геройського Владики Української Автокефальної Православної Церкви, митрополита - мученика Василя Липківського, потому віддаючи глибокий поклін другому великому страдникові, первоієрархові Української Католицької Церкви митрополитові - ісповідникові Йосифові Сліпому. Про митрополита В. Липківського сказав м. і. єпископ Брайт, що цей Христовий Герой в обличчі повної ліквідації УАПЦеркви комуністичним режимом, такими словами загрівав своє стадо до витривалости: „Христоси буду-

(Закінчення на сторінці 4-ій)

ПРАВОСЛАВНІ СЛУЖБИ БОЖІ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Керґонксон, Н. Й. — Починаючи від неділі 28-го липня цього року в українській православній каплиці на Союзівці відправляються Служби Божі для православних українців — гостей і відвідувачів Союзівки. В неділю 28-го липня в свято св. Володимира Службу Божу відправляв Впр. о. протоєрей Богдан Желехівський, секретар Консисторії Української Православної Церкви в ЗДА.

Вигляди на врожай в Україні незадовільні

Ню Йорк. — Згідно з оцінкою сільськогосподарських експертів, що працюють в в установах Американського комітету визволення, в Українській ССР треба сподіватися цього року низького врожаю, не зважаючи на те, що ця республіка дає нормально понад одну четвертину всього совєтського збіжевого врожаю і більш як половину усієї пшениці. Неврожай в Україні матиме, на думку цих експертів, далекосяглі економічні і політичні наслідки і, дуже можливо, причиниться до чистки і до нових змін в партійному керівництві цієї республіки. Вплинула на низький врожай важка минула зима і довготривала цьогорічна посуха. Низького врожаю треба чекати також на цілинних землях Казахстану.

Філіппіни, Індонезія і Маляї осягнули згоду в усіх спірних справах

Маніля. — Конференція „на вершинах" трьох тихоокеанських держав, що її переводили президенти Філіппін і Індонезії та прем'єр Маляйської Федерації в столиці Філіппін, закінчилась в середу 31-го липня цього року повною згодою в усіх пунктах. У найбільш дразливій і спірній справі щодо створення нової держави Маляйзії із сполучення Маляйської Федерації із Сінґапуром, північним Борнео і Сараґатом, прийнято компроміс, щоб передати на вирішення Генеральному Секретареві Об'єднаних Націй У Тантові, чи Північне Борнео і Сараґат дійсно хочуть приступити до такої нової федерації. Тому, що створення Маляйзії мало відбутись до 31-го серпня цього року, У Тант негайно відповів, що він не буде всилі перевести такого опиту до того часу. Можливо, що той термін буде пересунений, якщо У Тант рішить, щоб у Північному Борнео і Сараґаті перевести плебісцит. Водночас голови названих трьох держав, президенти Діосдальо Мацаґаль, Сукарно і прем'єр князь Абдул Рахман, задвердили постанови попередньої конференції міністрів закордонних справ, щоб ті три держави створили оборонний фронт проти аґресії з будь-якого боку та щоб для цієї цілі покликати до життя зв'язковий і координаційний Секретаріят.

У Женеві відновлено конференцію роззброєння

Женева. — В минулий вівторок відновлено наради 17-членної конференції роззброєння, яка почалась ще 18 березня 1962 р., формально як Підкомісія Об'єднаних Націй для справ роззброєння. Франція, як 18-ий член тієї Підкомісії, від початку відмовилась брати участь в нарадах. На тому вівтірковому засіданні однаково совєтський представник Сємйон Царапкін, як американський делеґат Чарльз Стелле склали оптимістичні заяви про дальші можливості східньо-західнього відпруження. Проте Царапкін на перше місце ставить конечність пакту неаґресії між Північно-атлантійським союзом (НАТО) та комуністичним блоком т. зв. Варшавського пакту, — а далі згадав про можливість „замороження" військових бюджетів, про забезпеку проти несподіваної атаки та про встановлення контрольних пунктів „обабіч демаркаційної лінії в Німеччині". З другого боку Стелле звернув увагу, що Совєти так і не погодились на будь-яку міжнародну контрольну систему, без якої не можна відмовитись взагалі від усяких атомових експериментів. Тому в московському договорі допущено дальші підземні вибухи.

Комуністичний Китай посилює свої провокації на Далекому Сході

Сеул. — У здемілітаризованій, широкій на 2½ милі смузі між Північною комуністичною і Південною вільною Кореєю настав в останніх днях великий неспокій. В минулий понеділок група комуністичних напасників застрілила з засідки двох американських військовиків і поранила третього. Негайно зорганізована погоня вистежила в терені, що за останніх десять років заріс кущами, отой відділ північно-корейських напасників. Чотирьох червоних убито, але в перестрільці з ними згинув ще один американський вояк та один південно - корейський поліціянт. Трохи згодом два північно-корейські комуністи покінчили з собою ручної гранати, коли оточили їх американці. Американські чинники на Далекому Сході й у Південній Азії стверджують посилення комуністичної акції на всіх відтинках — у Кореї, в Південному В'єтнамі, в Ляосі. Водночас індійці стверджують зосереджування комуно-китайських військ вздовж індійського кордону. Не виключається теж, що в найближчому часі китайські комуністи відновлять бомбардування Матсу і Квімою в протоці Формози. Всі китайські провокації стоять очевидячки, у зв'язку з „ідеологічною" сварнею з московськими большевиками та мають на цілі доказати безперебійну „революційність" політики комуністичного Китаю.

• **Із Східнього Берліну** втекли в минулий вівторок до Західнього Берліна два східньо-німецькі поліціянти в повному озброєнні. Вони скривались за автобусом, який переїздив кордон, вдаючи, що його ескортують, і в останньому моменті перебігли кордон.

СУПЕРСОНІЧНА ЛЕТУНСЬКА СЛУЖБА

Американська компанія Континентальної летунської лінії подала до відома в Лос Анджелес, що вона перша з-поміж усіх інших компаній уводить пасажирську службу з допомогою суперсонічних літаків. На фото: малюнок суперсонічного літака типу Конкорд. **Цей 265 000-фунтовий** літак матиме місця для 194 пасажирів і летітиме на висоті між **50 000 і 60 000 стіп. Лет між Шікаґо й Лос Анджелес** триватиме 1 годину і 48 мінут.

РАДА БЕЗПЕКИ ОН ВИМАГАЄ ПРИЗНАТИ САМОСТІЙНІСТЬ КОЛОНІЯМ ПОРТУГАЛІЇ

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй, яка нараджувалась над скаргою 32-х африканських країн проти Португалії за її колоніяльну політику в Анголі, Мозамбіку й Ґвінеї, прийняла в середу 31 липня ц. р. 8-ма голосами резолюцію, яка накладає ембарґо на експорт зброї до Португалії, щоб вона не могла користуватись нею проти автохтонних самостійників у названих колоніях. Португалія не признає, що це колонії, а називає їх „територіями", які ніби є інтеґральною частиною португальської держави. Згадана резолюція вимагає від Португалії, щоб вона визнала за тими африканськими країнами право на самовизначення і до державної самостійности та щоб у цій справі перевела переговори з місцевими політичними партіями та після того перевела в життя усамостійнення тих країн. Водночас Рада Безпеки уповноважила генерального секретаря ОН У Танта, щоб той подбав за здійснення тієї резолюції та склав звіт Раді Безпеки до 31 жовтня ц. р., поскільки Португалія згідна повинуватись тій резолюції. З'єдинені Держави, Британія і Франція стримались від голосування. Вони заявили, що погоджуються із багатьма засадничими постановами тієї резолюції, зокрема щодо права Анґолі й інших африканських посілостей Португалії на самовизначення, але не погоджуються із стилізацією деяких точок резолюції. Зокрема це стосується твердження, що „ситуація на територіях під португальською адміністрацією поважно заколочує мир і безпеку в Африці". Первісна резолюція була ще багато гостріша, але її злагіднено за посередництвом Сіверта Нілсена, представника Норвеґії. Також злагіднюючі додатки д-ра Тульйо Альварадо з Венесуелі були прийняті внескодавцями та включені у ту резолюцію. Все ж, Державний Департамент не погодився на текст тієї резолюції, зокрема на обмежування права Америки й інших союзників Португалії з Атлантійського пакту (НАТО) постачати їй зброю, дармацо ЗДА, незалежно від дебат про Анголю в Об'єднаних Націях, самі застереглись були перед Португалією, щоб вона не користувалась американською зброєю у поборюванні анґольських повстанців. За резолюцію в Раді Безпеки голосували Норвеґія, Бразилія, Венесуеля, Вільний Китай, СССР і три формальні внескодавці — Гана, Марокко і Філіппіни.

Безпосередньо після прийняття тієї резолюції, Рада Безпеки приступила до обмірковування другої частини скарги 32-х африканських держав, а саме — проти Південно - Африканського Союзу за його біло - расову політику. Дебати продовжуються.

ЗДА й Західня Німеччина продукуватимуть спільний танк

Бонн. — До Західної Німеччини прибув секретар оборони Роберт МекНамара, який — після короткої візити в канцлера Конрада Аденауера — негайно розпочав ділові наради з німецьким міністром військових справ Кай Уве фон Гасселем. МекНамара переведе в Західній Німеччині кілька днів, головно для вирішення справи спільної продукції нового танку, яким були б вивінувані суходільні армії ЗДА й Західньої Німеччини. Ця остання відмовилась від американської оферти щодо закупна танків типу М-60 та прихилилась до думки своїх фахівців, щоб продукувати власний новий тип танку. У пресі нема ще ніяких подробиць про той новий тип, але можна здогадуватись, що він має такі високі прикмети, що Америка погодилась партиципувати в його удосконаленні та продукції — своїми фондами й фахівцями. Роберт МекНамара переведе під час свого перебування в Західній Німеччині об'їзд американських військових станиць та наради з тамошніми цивільними й військовими керівними чинниками. З МекНамарою приїхав до Німеччини також голова шефів Об'єднаних Штабів ЗДА, ген. Максвелл Тейлор.

У Південному В'єтнамі десятки тисяч буддистів демонструють проти уряду

Сайгон. — Десятки тисяч буддистів розпочали вуличні демострації в столиці Південного В'єтнаму Сайгоні та чотирьох інших найбільших містах тієї країни. В самому Сайгоні понад 15.000 буддистів взяли участь в буддистській Богослужбі за буддистського креця Кванг Дука, який тих два тижні тому на знак протесту проти дискримінаційної політики уряду облив себе на головній вулиці міста бензиною та підпалив і згорів. Після того всі ті буддисти марширували вулицями Сайгону. Уряд католицького президента Нго Дінг Дієма, який спершу силою протиставлявся буддистським демонстраціям, тепер не стосує ніяких репресій. Буддисти відкинули пропозицію уряду щодо спільної конференції, зажадавши, щоб спершу уряд признав свою вину і відповідальність за події з 8 травня ц. р. в місті Гуе, де поліція стріляла до буддистів і вбила 9 осіб. Нго Дінг Дієм твердить, що це комуністи кинули в юрбу ручну гранату та відмовляється дати за ті втрати будь-яку моральну й матеріяльну сатисфакцію. Буддисти становлять 70% 15-мільйонового населення краю.

У СВІТІ

• **Европейська Економічна Спільнота**, чи пак Спільний Господарський Ринок, як економічна організація шістьох західньо - европейських континентальних держав, спричинилась до побільшення числа робітних осіб в 1962 році на 640.000 осіб. У тому році всіх працюючих людей в отих 6-х країнах Західньої Европи було 73.600.000. В тому самому часі в ЗДА було зареєстрованих 71.900.000 затруднених.

• **В Еспанії**, в північному районі провінції Астурії, страйкують 6 000 копальняних робітників. Хоч в Еспанії страйки заборонені, проте державні власті не вжили ніяких репресій супроти страйкарів. Газети — з доручення від уряду — спершу промовчували факт страйку.

• **У Пейпінгу** три англійські промислові фірми влаштували першу західню промислову виставку в комуністичному Китаї. Відкрив її шарж д'аффер британської амбасади, а коло 100 комуно - китайських „промінентів" явились на відкриття. Британська амбасада заповіла, що „внедовзі" відбудеться велика торговельно - промислова виставка в Пейпінгу з участю багатьох британських фірм.

• **Такі держави зголосили** вже рішення приступити до московського договору ЗДА, Британії і СССР про припинення атомових експериментів: Японія, Індія, Финляндія, Об'єднана Арабська Республіка, Сомалія і Данія. Ніодна з них не має атомової зброї. Приступлять напевне всі „невтральні" азійські й африканські держави. Зате відмовились приступити туди Франція і комуністичний Китай.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Центральна проблема

7-го травня 1945-го року скінчилась друга світова війна беззастережною капітуляцією Німеччини, але по нинішній день, на 19-му році від тієї події, Німеччина все ще залишається центральною, не розв'язаною проблемою світу. Поділивши її в Потсдамському договорі з 2-го серпня 1945-го року на чотири зони та виділивши Берлін в окрему одиницю, оточену комуністичною територією, самі західні альянти дали Москві в руки ті вихідні позиції, які вможливили їй створити нинішню ситуацію. Большевики використали короткозорість Заходу, виявлену в Ялтинському та Потсдамському договорах, і створили з підсовєтської зони „суверенну" т. зв. Німецьку Народну Республіку із 17 мільйонами населення, включивши її в свій сателітний табір. А щоб протидіяти масовій утечі східньонімецького населення на захід, Совєти — формально Східня Німеччина — здвигнули 12-го серпня 1961-го року ганебний внутрішньо - берлінський мур.

У зв'язку з атомовими переговорами у Москві Хрущов висунув вимогу, щоб зорганізований в Північно - Атлантійському Союзі (НАТО) західній світ підписав пакт неагресії з комуністичним світом, державами так званого Варшавського пакту. Ясно, що підписання такого пакту було б рівнозначне із затвердженням нинішнього стану в Середній Европі, згодою на постійний поділ Німеччини та визнанням підсовєтської німецької зони як „самостійної" комуністичної німецької держави. Большевики, з одного боку, нахваляються своєю ніби неперевершеною збройною потугою, зокрема атомовою зброєю, а з другого боку охоплені патологічним страхом перед Німеччиною, яка взагалі атомової зброї не має. Однак, большевицький страх має свої причини: організаційний хист і тугість німців, які впродовж кільканадцятьох років перетворили свою зруйновану країну в квітучу країну найвищого добробуту та піднесли Німеччину з рівня її географічного поняття на рівень першорядного політичного чинника, змушують остерігатися німців, які й Версальським договором були роззброєні, проте через 20 років після того топили Европу в морі крови.

Примара потенціяльної можливости відродження німецького мілітаризму і реваншу не дозволяє Москві признати німцям право на самовизначення і на об'єднання їх території. Але ж неможливо відмовляти їм того права, що його здійснюють навіть на території Африки у відношенні до чорних народів на найпримітивнішому культурному й політичному рівні. Совєти пропонують нині годитись з Америкою, але — коштом Німеччини, її престижу і її безпеки: щоб визначити німецьку „демаркаційну лінію", встановити на ній обсерваційні пости і зменшити обабіч тієї лінії збройні сили. Москва не може примиритись з думкою, що Німеччини не можна трактувати, як безвольний предмет розгри між ЗДА й СССР. Москва завжди ще хоче ділити світ на „сфери впливів", не рахуючись з волею даних народів. Але Західня Німеччина вже засильна, щоб можна було нею торгувати. А недавній ворог Німеччини, Франція, перша протестує проти такого торгу.

Ніяка східньо-західня відлига не збережеться, поки не буде конструктивно розв'язана центральна проблема Німеччини. Вільні вибори на всьому її терені, об'єднання її території і мировий договір з авторитетним її одним урядом, з таким її внутрішнім устроєм і таким пов'язанням з рештою Европи, щоб виключити відродження імімперіялізму — це, побіч самовизначення усіх інших поневолених Москвою народів, з Україною включно, єдиний шлях до стабілізації миру в Европі і цілому світі.

Поляки й Україна

Хоч від часу окупації західньоукраїнських земель совєтськими арміями і влучення їх в склад Української ССР, згл. СССР, минуло вже майже чверть сторіччя, хоч у висліді другої світової війни цілком змінився не тільки державно - правний стан цих земель, але й національний характер їх більших міст, польська політична еміґрація ще й досі не визнає цих фактів і трактує ці споконвіку українські землі, як „південно-східні землі" Польщі.

Найгірше в цьому відношенні стоїть справа на еміґрації. Польські еміґраційні з'їзди й конвенції й далі у своїх рішеннях вимагають „відібрання" українцям Львова, а литовцям Вільна, і в цій емоційній, доведеній інколи до яскравого шовінізму атмосфері не лише розглядають питання актуальних польсько - українських взаємин, але й розв'язують проблеми майбутнього державного існування обох народів. З погляду недавніх анімозій підходять до евентуальних взаємин з поляками теж українці.

Не поправляють існуючого стану ні деякі тверезі голоси в українській і в польській еміґраційній пресі, ані теж заініційовані недавно, навіть таки у ЗДА, де польська еміґрація ставиться чи не найбільш шовіністично до України й українців, спроби якогось зближення між представниками й угрупуваннями обох еміґрацій.

З найбільш реальних позицій підійшов до справи польсько - українських взаємин представник старшої польської ґенерації науковців, колишній професор політичної економії у Віленському університеті Станіслав Свянєвіч, і то — треба підкреслити — на сторінках видаваного в Лондоні органу еміґраційної польської студентської молоді „Меркуріюш Польскі" в ч. 3-4 за березень-квітень 1963-го року. Проаналізувавши у вступі до своєї статті п. н. „Ставлення до Східніх Земель" польсько - українські взаємини у відродженій після 1918-го року Польщі, Свянєвіч висловлює дуже реалістичні погляди. На його думку, і в Польщі і на українських та інших землях, що увійшли в склад УССР, БССР чи Литовської ССР, відбулися докорінні суспільні зміни: перестала існувати польська поміщицька верства і втратили свою провідну ролю в торгівлі і в промислі жиди. До рішального голосу прийшло селянство — сіль землі і витворена ним інтеліґенція Тому — стверджує Свянєвіч — не можна вже називати колишніх „східніх земель Польщі" польськими. Вони ними перестали бути остаточно, раз на завжди. Найважливішим фактором в актуальній ситуації на цих землях є національні рухи — український, білоруський, литовський — і поляки мусять саме ці рухи підтримувати з позицій добре зрозумілого власного національного інтересу, бо, якщо будуть зрусифіковані й знищені ті народи, то, як стверджує Свянєвіч, „над польським народом зависне страшна загроза поглинення російським велетнем". Тому першим постулятом польської політики мусить бути сьогодні підтримка поляками незалежницьких змагань усіх народів, щоб вони якнайскорше добилися повної незалежности й суверенности і вийшли із складу СССР. Свою статтю закінчує Свянєвіч ствердженням, що так, як поляки борються за свою свободу, так само повинні вони змагати до того, щоб Україна, Білорусь і Литва стали свобідними.

Виступ Свянєвіча, як і факт, що стаття його появилася на сторінках майбутньої польської провідної верхівки на еміґрації, свідчить, що в розвитку польської політичної думки відбуваються важливі зміни. З'ясовані проф. Свєнєвієм позиції дадуть можливість поставити на реальнішу площину також і справу українсько - польських взаємин взагалі.

Михайло Килимник

КОЛИ ЗАМОВК БРІЗОЛЯ

Ось уже три тижні в Бразилії назагал доволі тихо. Чи береш часописа до рук, чи залучуєш радіо або телевізію — ніде немає ані страйків, ані „революційних" походів Селянської Спілки („Ліґас Кампонезас"), ані мітинґів військовиків, спрямованих ... проти свого ж командування, ніде не чути закликів „ділити" великі земельні маєтки, чи вимоги міняти міністрів, а то й замкнути парлямент ... Населення цим здивоване і побоюється, як би не сталось чогось гіршого, ніж було досі, як би після такої тривалої для Бразилії тиші не знялася буря.

Стан, направду, незвичайний. Ось уже понад два роки з дня на день щось особливе та ставалося, напруга ніколи не припинялася, як з рогу достатку сипалися несподіванки, все щось колотилося, кричало, вирувало.

Зачалося з утечі Жаніо Квадроса з президентського становища. Тоді до слова прийшов колишній губернатор естаду Ріо Ґранде де Суль Леонель Брізоля. Як прийшов так не спинявся й досі. Ще він давніше затіяв був щось на зразок громадянської війни, під його проводом чинилися напади на земельні маєтки в північніх місцевостях, з ним же пов'язані різні вимоги військових та цивільних підвищувати платні і т. д. Ставши федеральним депутатом, Леонель Брізоля постійно виступав з каламутними промовами в парляменті, через радіо й телевізію, встигав бувати на всіляких зборах у різних місцевостях, сіючи скрізь неспокій та нервозність. Коротко кажучи, голос Брізолі не переставав лунати в Бразилії. Вже одверто говорилося про Брізолю, як про майбутнього кандидата в президенти республіки, мовляв, здобув собі вийняткову популярність.

Та ось понад три тижні тому Леонель Брізоля замовк, а слідом за тим припинились і всілякі сенсації. Виглядає тепер так, що ввесь той неспокій неперебірливими засобами підтримував переважно Брізоля. Що більше, Брізолю вже навіть викликали виступити прилюдно, але він відповів, що не може, що в нього „голова дуже болить"!

Федеральний депутат Жвон Кальмон мав цілковиту рацію, твердячи в своїх недавніх промовах про кончу потребу провести в Бразилії „психологічну революцію" серед великих продуцентів та чільних політиків. Жвон Кальмон і тих і других закликає перейнятися гуманізмом у відношенні до загальних справ, до загального добра, а не тільки використовувати високі становища для своєї вигоди. Іншими словами, про піднесення відповідальности за державні справи та за добробут населення серед тих, від кого це найбільше залежить!

Депутата Жвона Кальмона широко підтримує преса, але на це належної уваги ніхто не звертає.

Ось один промисловець із Сан Павльо привіз з Голлівуду кінозірку. Протягом шести днів (головно ночей, бо вдень „зірка" відпочивала) на честь її влаштовувано фантастичні балі, прогулянки, навіть спеціяльно відтворено для неї традиційний бразилійський карнавал, хоч тоді й не був на те відповідний час; її по-королівському обдаровано, а ранком сьомого дня окремим літаком спроваджено назад до Голлівуду. Під час перебування кінозірки в Сан Павльо на перших сторінках газет можна було бачити її світлини, велику увагу приділяла цій гості й радіотелевізія. Самого ж промисловця, що виписав кінозірку, називали „обдарованим необмеженою фантазією". За його ж власними словами, оте все „прийняття" коштувало 6 (тепер 60) мільйонів крузейрів!

Чи зазнав від таких величезних видатків якихось матеріяльних втрат промисловець? Аж ніскільки. Підрахувавши видатки на здійснення своєї „необмеженої фантазії", він негайно підвищив ціни на вироби своїх фабрик, і „сальдо" вийшло в його користь. Потерпіли лише споживачі його продукції, але ті вже хай домагаються підвищення заробітних платень, посилаючись на зростання дорожнечі ...

Згаданий факт мав місце кілька років тому, а ось зовсім недавно, в часі, коли фінансово - економічна криза доходить уже виразно свого апогею, один федеральний депутат з Порто Алеґре завітав до портового й відпочинкового міста Сантос в естаді Сан Павльо. Там, у залі першорядного готелю, грали в покер знайомі йому промисловці. Депутат думав і собі трохи забавитись з ними, однак, придивившись до гри, змінив свій намір: при кожній черговій турі її учасники виставляли на стіл по одному мільйонові крузейрів. Протягом кількох хвилин ті мільйони хтось загрібав до своєї кишені, а на столі з'являлися нові. І тоді депутат прийшов до висновку, що декому в Бразилії мільйони дістаються дуже легко. Своїми враженнями поділився він з представниками преси, не називаючи поіменно учасників такої незвичайної гри, проте зазначивши, що після неї напевно подорожчає чимало промислових виробів.

У Бразилії є ще чимало так званих вільних земель, що вважаються власністю держави. З часом на деяких з них ініціятивні особи організують рільництво, випас худоби, а згодом ставлять примітивні електрівні та фабрички для переробки сільськогосподарських продуктів. Поступово така місцевість набуває відповідну ціну .

Доп'явшись до високого становища в державній адміністрації, одна особа вирішила використати для себе та своїх прибічників подібні місцевості. Серед замкненого кола осіб створено фікцію продажу тих земель, ніби ще зовсім „неосвоєних". Кожному з учасників „торгів" великі земельні наділи дісталися майже задурно. За деякий час людям, які на них працювали вже багато років, нові „власники" запропонували відкупити ті землі вже по дуже високій ціні. Коли хлібороби відмовилися від такого „купна", їм наказали негайно залишити ті місцевості. Цього наказа вони теж не послухали, і тоді туди вирушило військо. Дійшло до кривавих сутичок, до знищення маленьких господарств, а зрештою до повного занепаду тих місцевостей.

Подібних прикладів з бразилійської дійсности можна наводити без кінця й краю, їх тут ніколи не бракувало і, о-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Ганна Д. Ратич

ВІДЛІТАЮТЬ СІРИМ ШНУРКОМ ЖУРАВЛІ У ВИРІЙ . . .

(Жмут спогадів про Олену Степанівну)

Як обухом по голові, ударила мене телеграфічна вістка зо Львова: „Мама умерла — Ярослав". Сталося це 11-го липня цього року.

Ще так недавно, бо 5-го грудня 1962-го року, писала, що того літа не використала, як собі намітила: поїхати на Закарпаття і походити „давніми стежками". Загалом листи від неї були бадьорі. „Все йде, все минає" ...

Кожна людина має свою долю й дорогу життя, а для Олени Степанівної доля була мачухою, а життєва дорога кам'яниста і терниста. Але вона йшла вперед, не зважаючи на перешкоди.

Я пізнала її 1909-го року в таємному гуртку середньошкільної молоді. Часи давні, півстоліття минуло, але які ж вони були живі й змістовні, які ідейні й завзяті були ті пориви імолодечі! Потім 1911 р. в таємному Пласті, на прогулянках - походах кругом Львова і нічних вправах на „Чортовій Скалі" над Лисиничами, де ми вчилися сиґналізувати азбукою Морзе.

У 1913-му році, коли почали організувати Січових Стрільців, таємний Пласт повністю включився в стрілецьку організацію, при чому дівчата вступили до Стрільців II при Січі, бо до Стрільців I їх не приймали. Нас було понад 30 членок, і Олена Степанівна стала нашою чотовою. Пригадую, якого шуму наробила Степанівна, коли в карнавалі пішла з Ів. Чмолою на вечорниці до Народного Дому в стрілецькому однострої і збирала грошові датки на стрілецьку організацію.

1914-ий рік зв'язав нас нерозлучно, бо обидві ми вступили до сотні Чмоли, яка тоді організувалася у селі Гаях під Львовом. З тою сотнею прибули ми 27-го серпня до Львова, а 1-го вересня раненько вирушили на залізничий двірець. Вже як сиділи ми у вагоні, проходив мимо нас сот. Вітовський. Побачивши Олену, він наказав їй висісти, мовляв, дівчат до війська не приймається. Я сиділа під стіною, і мене сот. Вітовський не запримітив. Але та сама доля спіткала мене в Стрию.

Степанівна, з групою, яка ще залишилась у Львові (д-р Старосольський, Ів. Чмола та ін.), на другий чи третій день вирушила просто на Закарпаття. Зустрілися ми в квітні 1915-го року у Варпалянці, в Стрілецькому Коші, де д-р Н. Ґірняк був командантом. Туди вона приїхала на відпочинок після бою на Маківці.

Наприкінці квітня наша група вирушила на фронт, який стояв під Болеховом. Сотня Чмоли перебувала в Болехові, а командував нею тоді чет. Артимович. Вона дістала наказ вирушити на становища до Лисович.

Була ніч. Направо від нас ішов завзятий бій в напрямі Чудієва. Над ранком почалось те саме і на нашому відтинку.

Там Степанівна з великою групою дісталася в московський полон. Мені тоді пощастило, бо з частиною сотні я була вислана до Болехова по дротяні загороди.

Далі хочу подати коротко її життєпис:

Олена Степанівна - Дашкевич народилася 7-го грудня 1892-го року в селі Вишнівчик, Перемишлянського повіту, в родині о. Івана і Немидори Степанових. Закінчила учительську семінарію Українського Педагогічного Т-ва у Львові, склала гімназійну матуру і в 1912-му році вступила до Львівського університету. Як студентка брала активну участь в русі середньошкільної і студентської молоді, а також в січових організаціях. Була одним з організаторів Т-ва „Січові стрільці II" у Львові. Була членом Т-ва ім. Ганни Барвінок. Цей період її життя в значній мірі відбитий у її мемуарах „Напередодні великих подій" (Львів, 1930).

Навчання в університеті перервала світова війна. В кінці 1914-го року Олена Степанівна на вишколі на Закарпатті, далі як кадет-аспірант і хорунжий УСС після боїв на Маківці в Карпатах. В 1915-17 рр. перебувала в московському полоні, в основному в Ташкенті, де вела культурно - освітню працю серед полонених та місцевих українців. Була членом Ташкентської української громади. В квітні 1917-го року виїхала з Середньої Азії, після обміну полоненими, через Петроград, Фінляндію, Швецію, Німеччину і повернулася до Коша УСС, який стояв тоді недалеко Стрия. Через деякий час залишила позірно військо і продовжувала навчання у Львівському університеті.

Як член Головної Військової Управи, Олена Степанівна приймала в 1918 р. активну участь в підготові листопадових подій у Львові та на провінції. Як четар УГА була адьютантом сотн. О. Луцького під час боїв за Львів і пройшла разом із Золочівською бригадою до Кам'янця Подільського. Тут вчилася в університеті і працювала референтом преси в Міністерстві закордонних справ ЗУНР.

В листопаді 1919 р. О. Степанівна через Румунію і Угорщину переїхала до Відня, де закінчила університет і в 1921 р. написала працю „Розподіл і розвиток суспільства в старій Русі до половини XIII ст.", отримавши ступінь доктора філософії. В той час одружилась з д-ром Р. Дашкевичем. В 1921-35 рр. викладала у Львові історію і географію в гімназії Сестер Василіянок, рівночасно працюючи з пластовою молоддю. Польська шкільна кураторія звільнила її з учительської посади і в 1935-1939 рр. працювала вона референтом організаційного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив. За її ініціятивою на західньоукраїнських землях створювалися т. зв .кооперативи здоров'я (медичні кооперативи). Приймала активну участь в діяльності ряду українських товариств і організацій.

В 1939-41 рр. — за большевиків — О. Степанівна працювала вчителькою середньої школи, а в 1941-44 — за німців — була керівником Статистичного управління Львова і викладала в гімназії. В. 1930-40-их роках займалася науковими дослідженнями в галузі економічної географії, демографії і кооперації, які, зокрема, знайшли відбиття в її монографії „Сучасний Львів" (1943) — єдиній такого роду праці в українській науці. В 1944-46 рр. працювала як старший науковий працівник і завідувач сектору економіки і промисловости відділу економіки Академії Наук УССР у Львові та як доцент Львівського університету ім. І. Франка.

В 1946-48 рр. О. Степанівна була старшим науковим працівником Інституту економіки Академії Наук УССР в Києві (у відділі економічної географії), займаючись дослідженням промисловости Львова, дослідженням значення Дністра як транспортової магістралі та ін. В 1948-49 рр. працювала як науковий співробітник природознавчого музею Академії Наук УССР у Львові.

Новий період життя О. Степанівни охоплює час від 29 грудня 1949 р. до 17 червня 1956 р. — час її заслання в Мордовію. Протягом кількох років тяжко працювала вона там на торфі, пізніше переплетником в бібліотеці. В червні 1956 р. повернулася до Львова і вже не працювала — отримувала мізерну старечу пенсію.

Олена Степанівна написала понад 75 наукових праць, з яких близько 50 надруковано. Окремо вийшли такі книги і брошури: „Жінка в давній Україні" (Львів, 1913), „Напередодні великих подій" (Львів, 1930), „Люди і земля", огляд переписів західньоукраїнських земель (Львів 1938), „Економічна географія західньоукраїнських земель", 5 лекцій (Львів, 1938), „Кооперативи здоров'я", їх завдання, організація, історія (Львів, 1937; 2-е вид. Львів, 1938), „Сучасний Львів", коротка монографія Львова (Львів, 1943; 2-е вид. Н. И., 1956), „Трудові резерви Львівщини", (Львів, 1948). Статті мемуарного характеру: „Мої спомини з шкільних літ", журн. „Рідна Школа", Львів, 1933, ч. 13-14; „Жінка-вояк", журн. „Назустріч", Львів, 1934, ч. 12; „Воєнні усмішки", календар „Червоної Калини" на 1934 (?) рік, Львів; „Софія Галечко", календар „За народ" на 1944 р., Львів, 1943.

Жила і працювала Олена Степанівна під обухом, але як хто із знайомих відвідував її, то ще жартувала. В одному з останніх листів писала: „До шпиталю не хочу йти, я як болі візьмуть, то закушу зуби і терплю ... Найбільше шкода мені Славка. Він працює і мене доглядає". А син також не мало терпів. „Уже сил не стає дивитися, як мама мучиться, терпить, а я не можу нічим помогти!" — писав до мене.

Так відійшла від нас ідейна людина, Олена Степанівна, що ціле своє життя боролась, тяжко працювала і терпіла, але ніколи не скорялась, по-геройськи зносила нестерпний біль.

В листі із Львова коротко повідомляли: „Похорон відбувся 14-го липня о год. 2-ій з полудня. Ховали по-старому звичаю. З рідних були тільки син Славко і двоюрідна сестра. Дуже сумно було . . . На цвинтарі правили панахиди і закінчили похорон піснею „Чуєш, брате мій, товаришу мій" . . .

ПРОМЧАЛИСЬ КОНІ

Промчались коні вороні,
Зідхають луни вдалині,
Та то ж не коні, то — літа,
То — мила юність золота.

Даремно спогад перейма:
Назад дороги вже нема,
І даленіє грім копит,
Вкриває сніг останній слід...

Це ж означає, що мина
Моя любов, моя весна,
Що журавлів сумні ключі
Ридати будуть уночі...

Промчались коні вороні,
Зідхають луни вдалині...
А серце капосне моє
На осінь згоди не дає!

ОЛЬГА МАРУНИЧ

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ
З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(XIV)

Не пам'ятаю вже теми тієї картини, але добре тямлю, як вона кидалася у вічі своїм кольором, фарбами, просто з туби. Маляр різко зірвав з типовим для музеїв брунатним тоном. На ясносірому тлі були розкладені пласкі, різного фасону форми: довгасті, покривлені, заокруглені і замальовані світлими фарбами нескладної палітри — синьою, ультрамариновою і блідо-блакитною, канарковою і цитриновою жовтою, різними тонами червоної, від венеціянської до паленої цегли і яскравої чарвіні, та врешті одна зелена. Як фігури композиції, так і форми були окреслені чорними контурами. Цим він надавав силу фарбам і декоративний вираз усій композиції. Тут Леже був уже суто декоратором, він залишив за собою кубізм, як такий, і знайшов себе, свій стиль, свою стежку.

Через тиждень я знов в Сальоні. Якраз біля залі Леже крутився якийсь молодий японець. В чорних великих окулярах на пласкому жовтому обличчі, з густим темним волоссям під макітерку. Це був Фужіта, нащадок самураїв, народжений у Токіо в 1887 р. Його неперевершений рисунок-акварель молодої голої жінки висів за кілька метрів від залі Леже. Як і я, він виставляв у Сальоні вперше. З Фужітою я довгі роки зустрічався, аж до його виїзду в Японію під час війни і також після його повороту до Парижу. Ми танцювали не раз на маскараді Сальону Незалежних до самого ранку.

В залі Леже Маршан познайомив мене з мистецьким критиком газети „Ле Монд", Рене Жаном, своїм друзякою, як теж приятелем Соні Левицької. Був це молодий типовий француз, точний і твердий на слово, акуратно зодягнутий, з чорною на дві сторони над чолом чуприною. Рене Жан! Достопам'ятний день, достопам'ятне знайомство! Від того часу, 1921 р., аж до 1950 — тридцять літ безперервної дружби.

Кілька днів пізніше, після знаменитого борщу в Соні, Маршан якось загадково оповів мені про те, як жюрі Сальону судило мої акварелі і ґваші. — „Десять днів раніше, — признавався він, — я навмисне нічого не казав, що я був членом жюрі. Це було під кінець нашої муки, після перегляду тисяч творів. Втомлені, всі дрімали, ніхто й словом не обзивався. Раптом вносять якісь свіжі, нові акварелі і ґваші. Всі прокинулися, підвелися. Мовби вікно розчинили й із Дарданелл подуло синім вітром і задзвонили бадьорі фарби Константинополя. То були ваші, Грищенко, акварелі і ґваші. Всі члени жюрі підіймали руку, приймали, ніхто не дивився і не зважав на те, скільки тих речей узято".

— „Браво, Грищенко, — кричала Соня, — браво!" Сиділа вже за піяніно, гортала тендітною рукою ноти якоїсь думи чи пісні з України, брала зворушливий козацький акорд.

***

Треба було пережити повних сорок років, щоб спорудили музей Леже, „без якого не було б твоєї статті про знаменитого кубіста", — говорила моя дружина після наших відвідин музею. Це не музей, а музейце, модерний, подібного якому важко знайти. Музей знаходиться в Біоті, за кілька кілометрів від нашого Вансу. За долиною зелених сіножатей на горбах гарно загніздилося провансальське містечко, славне своїми гайками оливок та ґронами незвичайного, зимового винограду. Біот заснували колись італійці, дві родини по вісім душ — „бі ото", як зазначено на мармуровій пам'ятковій таблиці. У Біоті ми провели з дружиною більше як два роки. Під час війни й окупації вона, щоб допомогти школі, учитель якої був змобілізований, працювала в ній учителькою, а я занурився в роботу. Це тут за ланами квітів, кактусів, виноградників починаються зараз макі, наче макі Корсики. Непролазні хащі колючих кущів, буйні ароматичні евкаліпти і скрізь густий високий середземноморський бур'ян, що шарпає руку і пахне дурманом. На обрії високі гори. Тут у Біоті намалював я добру низку картин і не менше як дві сотні акварель. Тут же ми почули в хаті від якогось італійця трагічне „кадута ді Паріджі", яке нас прибило і приголомшило.

Між морем Антібу і Біотом усього 4 кілометри. Ледь проїхали 2 кілометри, як на горбі заворушилася ясними фарбами колосальна модерна картина, типова картина Леже. Від дороги 10 хвилин ходу. Підіймаємось широкою алеєю шутру між розлогими ґазонами, сідаємо в холодку під оливкою на лаві — і перед нами музей. Споруда більш як 20 метрів завдовжки, з дикого тесаного каменю. Над другим поверхом розгорнулася на всю довжину музею мозаїкова „фреска" і весело виблискує в промінні квітневого сонця.

Від молодої секретарки довідуємося, що пані Леже на великодній відпустці в Парижі. — „Мадам Леже, — казала секретарка, — буде дуже жалувати, я їй зараз подзвоню про вашу візиту". Чемно ввела нас у великий вестибюль кубічної форми, висотою два поверхи, і показала рукою: музей починається тут.

Рідко мені доводилося бачити споруду музею з такою логікою побудови і пристосування широких стін до пропорції виставлених речей, до освітлення, до найменших деталів, із врахуванням огрівання музею, лавок для відпочинку, квадратових три-чотириметрових постілок з білої вовни на підлозі, викладеній масивними плитами полірованої світлої яшми. Все з доброго матеріялу і гарного смаку. Тут можна навчитися, як будувати музей для сучасного мистецтва чи мистецтва взагалі. Жадної темної залі чи закутка, як то звичайно буває по музеях. В кожному разі той, хто їде Блакитним побережжям, обов'язково повинен відвідати цей музей, без огляду на те, чи йому до вподоби Леже і його творчість.

Перша довгаста заля з чудовим м'яким освітленням — це рисунки невеликого розміру, розвішані під одну лінію. Всі однаково зарамлені, що надає всьому музеєві витриманого стилю. Тут реалістичні портрети, натюр-морти і твори кубістичні, добре розроблені й оформлені на базі простірности. Це — академічні праці мистця. — „Леже, — казала моя дружина, — вмів рисувати". Друга заля квадратова, вона переділена надвоє невисокою перегородкою з проходом, тут речі останнього періоду. Майоліка горельєфом, ясного, майже нестерпного кольору з 4-5 фарбами, на взірець італійських керамістів ренесансу. Мистець об'їхав Італію і вивчив фрески та мозаїки треченто і кватроченто. Його керамічні горельєфи виконані частинними плитами по 20-30 см. і з'єднані на стінах. Побіч два рисунки — „Надя" — портрети дружини мистця з калмицькими вилицями (вона родом росіянка).

З життя парохії Сош. св. Духа в Акрон, Огайо

Після посвячення нової церкви в Акрон, Огайо, 3-го вересня 1962 р. релігійне й народне життя нашої парохії оживилося: збільшилося число учасників недільних Богослужень, зросла жертвенність і зацікавлення нашою церквою і обрядом чужинцями.

1. Відзначення 10-ліття праці Душпастиря. Парохіяни Акрону відзначили 10-ліття ревної душпастирської праці Всч. о. Т. Дурбака 24 червня 1962 в церковній галі при співучасті наших і латинських Отців та великої скількости парохіян. Слово подяки за привіти, промови і дарунки виголосив Всч. о. Т. Дурбак.

2. Різдвяна Просфора. Заходом „Марійської Дружини Жінок" відбулася 13 січня 1963 р. традиційна Просфора получена з вечерею, з якої дохід призначено на сплачення невеликого довгу, що його затягнуло Сестрицтво на уфундування мармурового престола до церкви. До Управи „Марійської Дружини Жінок" належать: Анна Петух, — голова, Анна Котович, — секретар і Марія Савула — скарбник.

3. Різдвяна Ялинка. Заходом місц. Спілки Укр. Молоді — „СУМ" влаштовано 27 січня „Різдвяну Ялинку" получену з обідом о год 3 по пол. і виставою п'єси на 4 дії п. н. „Вифлеємська Зоря". Молоді аматори зі СУМ-у своє завдання сповнили якнайкраще. Підготовою тої вистави займалися: пані А. Дурбак і панове: В. Лесняк, В. Галамай і Т. Кость, який намалював гарні куліси, а передовсім гарно розмалював сцену. В головних ролях виступили панове: М. Коваль, М. Іванищук, Л. Олійник, О. Микитин, С. Москалюк, П. Пацура, Д. Шмайда, М. Шабльовський, як також: И. Войтко, П. Яцечко, С. Берегуля, І. Голубка, П. Галамай, Т. Луць, а з дівчат: О. Микитин, А. Голубка й М. Иосиф.

4. Св. Місія — Реколекції. В часі св. Великого Посту від 31-го березня до 7-го квітня відбулася перший раз в новій церкві св. Місія під проводом Впр. о. Івана Бали ЧСІЗБ. В тижні з духовною поміччю приїжджали отці: монс. Д. Ґресько, А. Улицький, А. і Л. Тимків, Е. Москва. Особливо величаво відбувся акт посвяти учасників св. Місії Пречистій Діві Марії в суботу 6-го квітня ц. р. вечером. В неділю 7-го квітня о. місіонар уділив всім учасникам Папського благословення і роздав пам'яткові образці.

5. Перше Св. Причастя дітей. 28-го квітня відбулося перше св. Причастя дітей, до якого приступило 8 дівчат.

6. Свячене. 28-го квітня в церковній залі зібралося на Великодне Свячене 150 осіб. о. Т. Дурбак поблагословив великодні сніди і привітав присутніх парохіян і гостей. Після споживання страв розпочався ряд промов, що їх започаткував о. парох, представляючи майстра церемонії п. М. Шкварку. Промовляли Григорій Жеребняк, учитель суботньої парохіяльної школи Володимир Лесняк, проф. Акронського університету д-р Теодор Мацьків, який цього року вчить наших дітей історії України, а кінцеве слово мав о. Тарас Дурбак.

7. Свято Матері. Старанням Осередку СУМА — відбулося 19-го травня традиційне Свято Матері, що складалося з двох частин: обіду і мистецької програми. Обід. По обіді, голова місц. Осередку СУМА п. Микола Іванищук привітав приявних на залі матерів і батьків, молодь і гостей. Опісля передав провід програми Иосифіні Владичак. Відповідне до хвилі слово сказав о. парох Т. Дурбак.

Слідували добре вивчені і з чуттям виголошені деклямації: „Матері - Піонерці" (О. Микитин), „Бажання в Мамин день" (А. Голубка), „Найдорожчій Матусі" (М. Фенканин), „Моя мама" (М. Нецкар), „Привіт матері" (Х. Нецкар). Дуже гарно випала збірна деклямація „У поклоні Матері".

Вдатно випала гра на музичних інструментах (акордеон, клярнет) сумівців: Володимира й Стефана Волосінчуків і Володимира Пацури, які відограли: „Я люблю маму" і „Ой, дівчино, шумить гай". Відтак В. Волосінчук заграв на акордеоні „Під небом Парижа".

Після останньої деклямації „У поклоні Матері", дві дівченки вручили китиці квітів двом найстаршим матерям, а саме: п. Теклі Пирка й п. Анастазії Зепко, яка в коротких словах подякувала за виявлену для них пошану. Приготованням програми Свята Матері трудився п. П. Пацура.

Цю вдатну імпрезу закінчив словом подяки для всіх виконавців і організаторів Свята голова місц. Осередку СУМА п. М. Іваничук.

8. Коронація статуї Матері Божої. На закінчення травневих Богослужень в честь Пречистої Діви Марії 26-го травня відбулася врочиста коронація статуї Матери Божої. Урочистість почалася о год. 5-ій по пол. В ній взяли участь шкільні діти, „Марійська Дружина Дівчат" в уніформах, вівтарні хлопці й священики — отці: монс. Д. Ґресько, о. Павлишин та місцевий душпастир о. Т. Дурбак. — В процесії окреме місце займала „королева" дружинниця Оряна Микитин, яка йшла в супроводі молодших дівчат Анни Голубки, Оксани Журовської й Орисі Бибик.

Молебень — Параклис до Матері Божої правили згадані вище отці. Співали всі вірні під проводом місц. дяка Т. Барана й при участі п. В. Волощука, дяка з Кентону, Огайо.

По Євангелії проповідь про завдання християнських матерей виголосив Впр. о. Монс. Д. Ґресько, парох церкви св. Верх. Ап. Петра й Павла з Клівленду, Огайо.

При кінці Молебня відбувся акт благословення вінка й наложення його на статую Преч. Діви Марії. Вінок склала дружинниця Марійської Дружини Дівчат Оряна Микитин.

9. Участь римо - катол. учнів в нашій Божественній Літургії. 28-го травня в день початку Золотого Ювілею нашої Апостольської Екзархії, а тепер Митрополії в ЗДА, нашу церкву відвідало 170 учнів римо - катол. школи при церкві св. ап. Павла. О год. 9-ій рано Всч. о. Т. Дурбак відправив для них читану Службу Божу і пояснив її, згадуючи також про Золотий Ювілей нашої Архиєпархії. Багато учнів приступило до св. Причастя в нашім обряді.

Ф. Т.

Ще про Дівочу Академію Покрови Матері Божої в Стемфорді, Конн.

24-го травня відбулася річна традиційна імпреза в Дівочій Академії Покрови Матері Божої в Стемфорді. Імпреза відбулася під відкритим небом в чудовому шкільному парку в присутності майже всіх родичів і гостей. Студентки згаданої школи понисувались своїми осягами з різних ділянок науки — літератури, історії, біології, альгебри і т.д.

Деякі студентки проявляли свої артистичні здібності в одноактівці: „Коли всі персонажі Шекспіра є разом". Виступали дуже добре в ролях: Гамлета, Шейлока, Оттела, Ромео і т. і.

Дуже наглядно в хронологічному порядку показано територіяльний зріст ЗДА з поодинокими стейтами на спеціяльно приготовленій мапі.

З біології показували анатомію людини — окремі органи людського організму та їх фізіологічну діяльність.

Та найбільшу увагу і захоплення в присутніх українських батьків, в тім числі і в підписаного, викликав відділ української культури. На сцені з'явилися 12 дівчат-студенток в національних одностроях. В зв'язку з Ювілейним Святом Лесі Українки, минуло 50 років від її смерти, — наші дівчата розповіли англійською мовою про життя і творчість великої поетеси. Деякі продеклямували в українській мові її вибрані поезії.

Виступав також хор студенток (80 осіб) з дуже добрим виконанням пісень релігійного змісту і „Баркаролі", Людкевича під досвідченим проводом Матері Андреї.

Наші танці „Катерина" й подільський гопак полонили серця всіх присутніх, а дівчата-виконавці в нагороду одержали дуже довгі оплески.

Треба згадати, що Дівоча Академія Покрови Божої Матері в Стемфорді, — це 4-річна середня школа. В програмі навчання є 4 мови, англійська, французька, латинська і українська (для українських дівчат — 4 роки). До шкільної програми входить також історія ЗДА, альгебра, геометрія, книговодство, музикознавство, спів, рахункові вправи, українське вишивання й куховарство.

Отже, крім загальної освіти, школа дає практичні знання, необхідні в житті кожній українській жінці.

По закінченні — школа надає право вступати до всіх університетів, вищих комерційних шкіл, а також медичних шкіл в ЗДА.

Крім науки студентки одержують тут на високому рівні релігійне, суспільно - громадське і національне виховання. А особливо українські дівчата набувають глибоку любов і прив'язання до свого візантійського обряду, до своєї Церкви, до свого народу.

Дуже шкода, що за браком вільного приміщення українські дівчата можуть вступати до згаданої школи лише в обмеженій кількості.

Д-р К. Матвієнко,
Ню Гейвен.

Пам'яті Героїв у Балтимор, Мериленд

19 травня Балтиморський Відділ ОбВУА на врочистих сходинах, присвячених пам'яті героїв: Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Степана Бандери, Тараса Чупринки та Лева Ребета, відзначив, зокрема, дві дати: 25 річницю смерти полк. Є. Коновальця та 30 річницю штучного голоду, що його зорганізували й перевели з сатанським садизмом московські комуністи в Україні, ограбивши населення з харчів, вимітаючи мітлою зерно, витягаючи з печей навіть недопечений хліб.

На згаданих сходинах зібрано серед членів 24 дол. на допомогу інвалідам наших визвольних змагань. 26 травня члени відділу були приявні на панахидах, відправлених в обох українських церквах за спокій душ поляглих героїв.

П. К.

Театральна заля Т-ва „Відродження" в Буенос Айресі

Цього року сповняється 30-ліття Т-ва „Відродження", що, поруч із „Просвітою", все відігравало і відіграє визначну ролю в житті української колонії в Арґентині. Воно вже 29 років видає тижневик „Наш Клич" та від 1949 р. щорічні Календарі - Альманахи літературного та публіцистичного змісту. Заходами його членства створено також найсильнішу фінансову установу нашої колонії — кредитівку „Відродження", що від дня свого оснування (майже 10 років тому) виплатила позичок на суму понад 99 мільйонів пезів, причому тільки в минулому році виплатила позичок на суму 33.228.601 пез., на 53% більше, ніж попереднього року. Загальна сума обороту в минулому році дійшла до 253 мільйонів пезів.

Ця кредитівка знаходиться покищо в домі Т-ва „Відродження", але це приміщення вже давно не відповідає потребам кредитівки, і саме Товариство давно вже мріяло про перебудову свого дому, що також уже не відповідає потребам Товариства, головно через відсутність великої театральної залі: приходилося для різних національних свят винаймати залі в арґентинців за великі гроші.

Власність Т-ва „Відродження" не обмежувалася до того терену, що на ньому знаходилася будівля Товариства; до неї належав і сусідній дім. Кредитівка „Відродження" закупила в Товариства „Відродження" той дім за два мільйони, і Товариство негайно приступило до перебудови власного приміщення. Вже поставлено залізобетонову споруду і 10 березня відбулося прийняття на закінчення цього першого етапу будови. Гості оглядали те, що вже дає повну можливість судити про будучу театральну залю „Відродження", яка має бути завершена в жовтні цього року і має бути найбільшою театральною залею українського Буенос Айресу. Має вона 270 кв. метрів, не рахуючи великої сцени. Під сценою знаходиться приміщення для артистів і ґардероби. Біля переднього краю сцени зарезервовано місце для оркестри. Із залі досить широкі сходи провадять на ґалерію-бальком на 66 кв. метрів. В залі і на ґалерії має бути місце для 800 глядачів. Далі сходи ведуть до меншого сальону-буфету, і тут же спортова тераса на 190 метрів.

Поки гості все те розглядали, майстри — „асадники" готували арґентинське „асадо", що на нього власне й запрошено гостей. Це „асадо" — залишки примітивних часів, коли м'ясо пекли просто на вугіллях, або й на великому вогні. Їдять його потім не на тарілках, а на спеціяльних дерев'яних дощечках. Арґентинці незвичайно ласі на „асадо". Ласі на нього й українці, що ввійшли в арґентинське життя. І то тим більше, що це „асадо" щедро поливається вином, а відомо з найдавніших часів, що „що Русі єсть веселіє пити".

Гості дуже радо відкликнулися на запрошення п. Б. Коваля, голови Товариства, займати місця за столиками, що ними було заставлено всю будучу театральну залю, включно зі сценою, де було уготовано місця для почесних гостей.

Не обійшлося й без промов. Ів. Григоращук, заступник голови Української Центральної Репрезентації і заступник голови Представництва УНРади на Південну Америку звернувся з закликом до своїх приятелів — купців і промисловців (він мав фабрику металюргійних виробів) допомогти „Відродженню" довершити якнайскорше розпочату будову, щоб вона була репрезентативною не тільки для „Відродження", а й для всієї української колонії в Буенос Айресі. Сам він закупив один, себто пожертвував, на один метр будови.

Його слідами пішли й інші. А представник молодого покоління д-р Яр. Бандура зі свого боку заявив, що молодь, оглянувши довершену споруду, висловлює своє велике задоволення з того приводу, що нарешті українська колонія в Буенос Айресі матиме репрезентативне, цілком модерне приміщення з доброю вентиляцією (д-р Яр. Бандура недавно спечений лікар) і що молодь не матиме більше потреби ходити до арґентинських клюбів, а навпаки матиме можливість запрошувати й чужинців до „Відродження".

Присутні відразу склали на закінчення будови понад 60.000 пезів, — бо ж тих 2-х мільйонів, що „Відродження" одержало за продаж сусіднього терену, далеко не вистачить (вираховують всю побудову на 5. мільйонів). Але, хоч економічна (і всякі інші!) криза допікає Арґентину, а з нею й українську колонію, ініціятори будови певні, що побудова великої театральної залі себе оплатить: якщо треба буде залізти в борги, їх буде скоро покрито винаймом залі, бо ж театральна заля „Відродження" знаходитиметься в центрі міста, а в центрі міста великі залі ніколи не залишаються вільні.

Є. О.

ПОВІДОМЛЕННЯ
КОМІСІЇ ДЖЕМБОРІ ПРИ ГОЛОВНІЙ ПЛАСТОВІЙ БУЛАВІ

Видаємо оце тимчасове повідомлення, щоб поінформувати українське Громадянство про сьогоднішній стан „акції Джемборі".

Завдяки незвичайно прихильній поставі та великій жертвенності Приятелів Українського Пласту вдалось нам закінчити дуже успішно першу дію цієї акції: підготовку до участи делеґації Українського Пласту в ІІ-му Світовому Скавтському Джемборі, яке відбувається цього року в Греції.

В першу чергу почуваємося до милого обов'язку подякувати всім Жертводавцям, які вможливили це діло своїми щедрими датками. Рівночасно хочемо скласти якнайщирішу подяку Українській Пресі та Радіопрограмам, які радо та безкоштовно містили й проголошували наші заклики та вістки, як теж і Кореспондентам та Збирачам за їх наполегливий труд для успішного переведення збірки на фонд Джемборі. Не менша подяка належиться теж тим Українським Видавництвам й Установам, які поставили нам до розпорядимости наукові та пропаґандивні видання по знижених цінах, а то й безкоштовно, щоб могли ми поширювати їх поміж чужинцями на терені Джемборі.

Із сьогоднішним днем починається друга дія акції Джемборі: відвідавши Святе Місто — Рим та здобувши благословення Митрополита - Ісповідника Кир Йосифа Сліпого, делеґація українських пластунів вступає на грецьку землю, щоб там, на світової слави полях Маратону, гідно репрезентувати Український Пласт та Український Нарід. У висліді довготривалої й старанної підготовки, наша делеґація належно вивінована та везе зі собою велику виставку українського мистецтва, працю рук наших пластунок у цілому вільному світі.

Склад Проводу нашої делеґації такий:

Пл. сеньйор Микола Світуха. — Референт Міжнародних Зв'язків при Головній Пластовій Булаві та офіційний представник Українського Пласту на Джемборі.

Пл. сеньйор д-р Атанас Фіголь, — Провідник Української Делеґації та Командант Групи Екзильних Скавтів у підтаборі Плятея.

Пл. сеньйор о. Богдан Смик, Духовий Опікун та Заступник Провідника Делеґації.

Пл. сеньйор д-р Іван Мриц, лікар.

Пл. сеньйор Богдан Кордюк, Референт Преси.

Пл. сеньйор Роман Дубіль, Референт Господарських Справ.

Делеґація складається разом із 34 пластунів, в цьому: з Німеччини — 13, — з Англії — 6, — з Франції — 1, — з ЗДА — 13.

Делеґацію супроводять численні пластунки та пластуни, між ними пл. сен. Ганна Коренець, Референтка Вишколу на ЗДА, та ст. пл. Іванна Стойкевич, Краєва Командантка Пластунок на ЗДА, які будуть гостювати на Джемборі.

Сподіваємося скласти підсумки нашої праці вже ранньою осінню, якнайшвидше після повороту нашої делеґації, та тоді розпічнеться третя дія акції Джемборі. Це буде ряд зустрічей учасників Джемборі із нашими Жертводавцями та Громадянством. У рямцях цих зустрічей, поряд із розповідями очевидців, ілюстрованими світлинами та фільмами, відбудеться теж і роздача грамот тим Нашим Приятелям, які пожертвували більші суми на фонд Джемборі.

Акція Джемборі ще не закінчена. Для успішного її завершення необхідні ще дальші фонди. Ми переконані, що серед широких кругів нашого Громадянства є ще багато наших Приятелів, які досі не мали змоги причинитися своїм датком до цього діла. Просимо їх зробити це тепер, посилаючи чек, виставлений на "PLAST" Inc. на адресу: Daria Francken 137-34 Mulberry Ave., Flushing 55, N.Y.

На цьому місці будемо подавати в майбутньому короткі вістки про дії нашої делеґації на терені Джемборі, в міру того, як ці вістки будуть напливати.

За Комісію Джемборі:

пл. сен. **Б. Макарушка**, голова;

пл. сен. **А. Мілянич**, орг. референт;

пл. сен. **Д. Франкен**, секретар.

КОЛИ ЗАМОВК БРІЗОЛЯ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

чевидно, не бракуватиме. А від цього величезною мірою підривається фінансово - економічне життя країни, і ніякі закордонні кредити не в стані зарадити становищу.

Але що спільного все це має з Леонелом Брізолою? Адже останній завжди виставляє себе ідеалістом, підкреслює, що він дбає тільки про одне — про піднесення матеріяльного рівня населення, про поділ приватних достатків та державних дібр серед бідних людей. Задля цього він не раз закликав ділити земельні мастки, вимагав від уряду підвищувати заробітні платні, домагався скинення з посад окремих міністрів, особливо фінансів, які старалися впорядкувати справу витрачання державних грошей. Маси людей, найбільше на жебрацькій півночі, почали в ньому бачити „борця за щастя народу", і його ім'я вони вже називали серед імовірних кандидатів на президента.

Обвинувачення, скеровані проти Брізолі, не мали помітнішого успіху. Йому закидали неймовірні витрати за його губернаторства в Ріо Ґранде до Суль після уступлення президента Квадроса. На це Брізоля відповідав, що робив їх для того, щоб не допустити до влади „реакційні елементи". Головно ж, він завжди посилався на те, що в часі губернаторства поділив власний земельний масток („фазенду"), що його дістав був як посаг дружини, серед бідних людей.

Ось саме це й витворило довкола особи Леонеля Брізолі ореол ідеаліста. Ця „фазенда" була ввесь час на устах його прихильників, вона правила за незбитий доказ гуманного ставлення Брізолі до бідних людей, його готовість пожертвувати всім для їх добра.

Федеральний депутат Жвон Кальмон, закликаючи до „гуманістичної революції" узяв під обстріл... Леонеля Брізолю. Він не полінувався поїхати на південь країни, в естадо Ріо Ґранде до Суль, де крок за кроком дослідив губернаторську діяльність Брізолі. Наслідки своїх старанних доходжень, підтверджуючи їх відповідними документами, він виклав у парляменті республіки, в пресі і радіотелевізії. І після цього Брізоля, як згадано на початку цієї статті, абсолютно замовк.

Жвон Кальмон, докладно з'ясувавши, куди і як ішли кошти в естадо Ріо Ґранде до Суль за губернаторства Леонеля Брізолі, особливу увагу приділив тому масткові - фазенді, що ніби пішов на „благо" бідних хліборобів. Згідно із зібраними Кальмоном документами, цей масток ніколи не був посагом жінки Брізолі, а купив він його за часів свого губернаторства: За цей масток, що офіційно називається „Фазенда Панґаре", заплатив Брізоля 5 000 000 крузейрів, після чого розбив його на невеличкі земельні наділи і... розпродав його потребуючим, одержавши в результаті 15 000 000 крузейрів. Таким чином мав чистого зиску 10 000 000 крузейрів... Оце і все „добродійство" колишнього губернатора Ріо Ґранде до Суль, дотеперішнього лідера всіх „лівацьких" елементів у Бразилії, невгомонного і бунтівничого Леонела Брізолі.

Наприкінці ще раз повторюємо: у Бразилії тим часом панує тиша. Щождо виступів федерального депутата Жвона Кальмона, то на них жадного спростовання ще нізвідки не поступило.

● **У Греції** 3 листопада ц. р. відбудуться парляментарні вибори. Останні вибори були там щойно в жовтні 1961 року, але опозиція завжди твердила, що ті вибори були пофальшовані. У Греції є тепер тільки тимчасовий уряд прем'єра Панайотіса.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Зі спорту

О. ОЛИНЕЦЬ — НОВИЙ ПЕРШУН СУАСТ — СХІД У ТЕНІСІ

Союзівка, 27 і 28 липня. — Індивідуальні першенства тенісу СУАСТ—Схід закінчилися появою нового чемпіона, відомого футболіста, Олександра Олинця. Вже в попередньому році відмічено поступи Олинця на тенісовому корті, але його переможний похід на турнірі на Союзівці все ще був несподіванкою. Можливо, що допомогла Олинцеві перемогти усіх його кондиція, яку завдячує він своїй всесторонності у спорті, можливо, що хтось згадає спеку в ці дні змагань і буде оспорювати, що вона рішала про чемпіонат, але все це не відбере завзятому приклонникові тенісу Олинцеві заслуженого і важко запрацьованого звання першуна СУАСТ-Схід на 1963 рік. Серед учасників відбутих першенств був цілий ряд добрих тенісистів, але бракувало суперника в особі минулорічного чемпіона В. Герлинського, який через випадок у праці міг тільки приглядатися змаганням. Однак до наступних першенств Сходу, коли В. Герлинський приїде відбирати чемпіонат, залишився Олинцеві цілий рік. Коли він зробить дальше такі поступи, як досі, то важко буде комусь відібрати від нього вінок переможця.

Поодинокі вислідн зустрічей: Елімінації

А. Пащук — М. Ломаґа 6:1, 6:3.
О. Олинець — Ю. Капустянський 6:3, 6:2.
З. Снилик — Р. Андрушків 6:1, 6:0.
П. Шиприкевич — М. Венгринович 7:5, 6:3.
Д. Завіс — Б. Левицький 6:3, 6:4.
М. Лепкалюк — Р. Граб 6:1, 6:1.

Перша рунда

В. Гук — Я. Тимків 6:4, 4:6, 6:3.
Е. Колянківський — Б. Домарадзький 6:3, 7:5.
А. Пащук — Р. Комарницький 6:4, 6:0.
О. Олинець — М. Шиян 6:1, 1:6, 6:2.
Ю. Ломаґа — Я. Рожанковський 6:3, 6:2.
З. Снилик — П. Шиприкевич 6:2, 6:3.
Д. Завіс — В. Шарко 6:1, 6:3.
К. Бень — М. Лепкалюк 6:1, 6:1.

Чвертьфінали

В. Гук — Е. Колянківський 6:3, 10:8.
О. Олинець — А. Пащук 6:1, 6:2.
Ю. Ломаґа — З. Снилик 2:6, 6:2, 6:3.
К. Бень — Д. Завіс 6:1, 6:2.

Півфінали

О. Олинець — В. Гук 6:1, 6:4.
К. Бень — Ю. Ломаґа 6:1, 6:2.

Фінал

О. Олинець — К. Бень 3:6, 6:3, 6:1.

В змаганнях чоловіків взяли участь змагуни наступних клюбів: КЛК — Ню Йорк, Союзівка — Кергонксон, „Чорноморська Січ" — Нюарк, „Тризуб" — Філядельфія, та УСК — Ню Йорк. О. Олинець виступав як змагун „Тризуба", а дальші змагуни першої чвірки мали таку клюбову приналежність: Константин Бень — КЛК Ню Йорк, Володимир Гук — „Чорноморська Січ" Нюарк, Юрій Ломаґа — КЛК Ню Йорк.

Змагання ці влаштовував КЛК Ню Йорк, а проводив і був їх головним суддею інж. Богдан Рак. Секретарював інж. Борис Левицький.

Першун СУАСТ — Схід Олександер Олинець дістане чашу, що її уфундував д-р Володимир Гук для чемпіона. Ця мандрівна чаша, яку можна здобути на постійно трьома першенствами, буде вручена Олинцеві на тенісових першенствах УСЦАК на Союзівці під час триденних свят Дня Праці.

До жіночих першенств зголосилися тільки дві учасниці, тому замість мистецької відбулась між двома змагунками товариська зустріч: Ірина Рожанковська — Ляриса Гук 6:4, 0:6, 7:5.

До плавацьких змагань зголосилося мало учасників, точно лише 10. Під проводом інж. Б. Рака, як головного судді, в асисті З. Снилика, як стартера та часових суддів д-ра Я. Рожанковського, д-ра В. Гука і інж. Бориса Левицького відбуто змагання в трьох конкуренціях з такими вислідами:

50 м. довільним — хлопці 10 — 12 років

1. Юрко Кобрин, Союзівка — 44.0 сек.
2. Тома Скунмейкер, Союзівка — 50.0 сек.
3. Стефан Федик, Союзівка — не закінчив запливу.

50 м. довільним — юнаки 16 і більше років.

1. Михайло Квіґлі, Союзівка — 33.1 сек.
2. Василь Глива, Союзівка — 33.4 сек.
3. Нестор Олесницький, Союзівка — 35.4 сек.
4. Володар Стефанишин, КЛК
5. Богдан Копистянський, Союзівка.
6. Леонід Небожинський, Союзівка.

50 м. грудним — юнаки 16 і більше років.

1. Василь Глива, Союзівка — 49.9 сек.
2. Нестор Олесницький, Союзівка — 54.1 сек.
3. Богдан Копистянський, Союзівка.
4. Вомодимир Шевців, Союзівка.

в. с.

НІМЕЦЬКИЙ ЩОДЕННИК ПОДІЛЯЄ СТАНОВИЩЕ „СВОБОДИ"

На передову „Будучність Футболу ЗДА", поміщену в сторінці „Українського Спорту" нашого щоденника та повторену опісля в англійському перекладі, як передову „Українського Тижневика", відгукнувся німецький щоденник „Штатс Цайтунґ унд Герольд" з Ню Йорку в числі 178 з 26-го липня ц. р. Голос цього німецького щоденника передаємо в дослівному перекладі:

„В недавно поміщеній передовій український тижневик „Свободи" з Джерзі Сити виступив проти поглядів Джеймса Мек Ґваєра, який під час річних зборів Американського Футбольного Союзу в готелі Валдорф - Асторія в Ню Йорку висловився за усуненням чужинецької стиґми (п'ятня) з американського футболу, головно з назв його клюбів. Стаття підчеркає, що, замість визначування клюбам, як вони мають називатися, треба присвятити більше праці над поширенням футболу серед молоді, щоб зацікавити футболом американську молодь. Тут треба подати арґумент, що ці клюби фактично не складаються з чужинців, але американців, які ще не забули своєї старої батьківщини. Ніхто не називатиме президента Джана Ф. Кеннеді чужинцем тільки тому, що він гордий на своїх ірляндських предків. Прив'язання до країн батьків, яке існує серед американців другої і третьої ґенерації, не повинно в дійсності бути жадною перешкодою для розвитку американського футболу".

„УКРАЇНА", МОНТРЕАЛ — ТОРОНТО СИТІ 2:2

Торонто, 19 липня. — Чергові мистецькі змагання „України" закінчилися несподіваною нерішеною. Як і в попередніх зустрічах, завів напад, чи точніше йог поодинокі змагуни „України", яка заслуговувала на здобуття обидвох точок. До половини вислід був безворітний, але в другій половині напад „України" прогайнував знамениті можливости здобути більше воріт і перемогу. З багатьох нагод Нога, чільний змагун, здобув лише одинокі ворота. Другі ворота для „України" стрілив Ресквін. В нападі найслабшим змагуном виявився Чижович, а в дефензиві завів Келебай. В красках Торонто Ситі грав українець Мирон Береза.

В показнику професійної ліґи без змін: „Італія" Торонто веде безконкуренційно і має майже запевнений чемпіонат. За три дальші місця іде боротьба між Гамілтоном, „Ромою" і „Канталією" з Монтреалу. „Україна" займає з 10-ти точками п'яте місце, а на останньому тягнеться Торонто Сити з 8 точками.

Згідно з пресовими повідомленнями, управа „Італії" з Торонта робить старання в Міжнародній Футбольній Лізі Ню Йорку, щоби змагатися в цій лізі в сезоні 1964 року.

М. Твардовський

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Вислідн минулого тижня:

Валядолід, Еспанія — Ґельсінґборґ, Швеція 2:1.

Динамо, Юґославія — Уйпешт, Мадярщина 2:0.

Вінер С. К., Австрія — Беленензес, Портуґалія 1:1.

Беленензес, Портуґалія — Ґельсінґборґ, Швеція 2:1.

Ґурнік, Польща — Динамо, Юґославія 4:0.

Молода дружина Ґурніка впоралася з хорватами у рішальних змаганнях про чемпіонат другої групи. Вислід може і був звисокий, бо технічно добрі хорвати мали стрілові нагоди. Напад поляків однак вмів майже всі можливості використати. Воротами поділилися: 16 річний змагун Володимир Любанський — 2, Мусялек — 1 і Чок — 1. Польська одинадцятка як чемпіон групи, розіграє дві фінальні гри за першість М. Ф. Ліґи 1963 року з досвідченою дружиною Вест Гему. Проти досвіду і твердости майстрів футболу з Англії стане Ґурнік зі своєю швидкою і амбітною дружиною, в якій вибиваються оборонні лінії. Але чи дефензива поляків вистачить проти англійців, покажуть змагання.

ПОКАЗНИК ДРУГОЇ ГРУПИ М. Ф. ЛІҐИ

Кінцевий стан з 29 липня 1963

	Точки	Ворота
Ґурнік	9:3	17: 6
Динамо	7:5	14:13
Вінер С. К.	7:5	12:13
Уйпешт	6:6	10:10
Беленензес	5:7	7: 8
Валядолід	5:7	9:15
Ґальсінґборґ	3:9	10:14

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ М. Ф. ЛІҐИ:

Ню Йорк, Рандалс Айленд Стадіон, **неділя, 4-го серпня 1963**, о годині 4.00 Вест Гем, Англія — Ґурнік, Польща.

Шикаґо, Солджерс Філд, **середа, 7-го серпня 1963**, о год. 8.00 Дукля, Чехо-Словаччина — Чемпіон М. Ф. Ліґи 1963 р.

Ню Йорк, Рандалс Айленд Стадіон, **неділя, 11-го серпня 1963**, о год. 4.00 Дукля, Чехо-Словаччина — Чемпіон М. Ф. Ліґи 1963 р.

в. с.

ПІСЛЯ СМІЛИВОЇ ВТЕЧІ ІЗ СХІДНЬОГО БЕРЛІНУ

Арґентинський громадянин Норберт Конрад із своєю нареченою Гельґою Вернер, яку він перевіз із Східнього Берліну в баґажнику свого спортового авта до Західнього Берліну, обминаючи в швидкому темпі комуністичні застави.

Тиждень Поневолених Націй в Питсбурґу

(Закінчення із 1-шої стор.)

вав Свою Церкву на землі не лише тоді, як вільно проповідував Боже Слово, але також і тоді, як висів на хресті розп'ятий своїми ворогами".

Говорячи про митрополита-ісповідника Й. Сліпого, єпископ Врайт змалював слухачам важке 18-літнє ув'язнення цього Владики, його геройську витривалість в жахливих терпіннях, також про старання Папи Івана XXIII для його звільнення і про те, як глибоко його шанує теперішній Папа Павло VI-ий. — Різнородна й барвиста була мистецька частина свята, від української групи виступали малі й здібні танцюристи Харітони, Ярослава Полатайко та група хлопців - танцюристів з упцеркви в Монесен. Чотири українські пісні відспівали три сестрички-красуні з Кембел, Огайо, дочки п-ства Штинів. Під кінець української програми виголосив патріотичне слово д-р Петро Стерчо, професор коледжу св. Вінкентія в Лейтроб, Па. — Учасників маніфестації вітав довшою телеграмою проф. д-р Лев Добрянський, голова Крайового Комітету Поневолених Націй з Вашинґтону. Прочитано текст письма - меморандуму, яке буде вислано на руки Президента ЗДА.

Майстром церемонії й „душею - серцем" цілого свята був і цього року п. Михайло Комічак, директор Української Радіової Програми в Питсбурґу, одночасно постійний секретар Комітету Поневолених Націй на Питсбуржчину. Треба підкреслити, що кожного дня, під час Тижня Поневолених Націй інж. М. Комічак передавав на питсбурзькій радіовій стації WPIT півгодинну програму (в англ. мові) присв'ячену справам Поневолених Націй. В програмі брали участь: д-р Л. Добрянський, конґресмени Брей, Страттон і Селден, також сенатор Шерман. В кінцевій програмі виступав інж. М. Комічак, виявляючи потребу створення постійної Конґресової Комісії для Поневолених Націй. — Перед і після свята місцева американська преса присвятила чимало уваги цьому відзначенню, поміщуючи також відповідні світлини з портретами єпископів-мучеників поза залізною заслоною. Учасникам маніфестації роздано кольорову, в 12-ти сторінках великого формату брошуру (в англ. мові) про злочини й насильства Москви супроти поневолених націй. Брошура була окремо зладжена на це свято, прикрашувало її поважне число світлин, діяграм і відповідної статистики з „царства червоного сатини".

● **Пані Джеклін Кеннеді** дружина Президента, скінчила в минулу неділю 34 роки життя. Ту подію родина Кеннеді відсвяткувала в Гаянніс Порті, Масс., при чому приявними були обидва брати Президента, Роберт Кеннеді, генеральний прокуратор, і Тедді, сенатор, із своїми дітьми. Гостем Президента був також британський амбасадор сер Девід Ормсбі Ґор. Приявні їздили двома яхтами по океані, купались, а Президент грав пополудні ґольфа. Джеклін Кеннеді ніде не показується, бо в серпні ц. р. сподівається третьої дитини.

„Герой" скандальної афери в Лондоні пробував отруїтись

Лондон. — Д-р Стіфен Вард, лікар і портретист, який свій доступ до аристократичних англійських кол використовував для знайомлення різних аристократів і багатіїв з дівчатами легких обичаїв, проковтнув надмірну скількість насонних порошків. Його знайшли непритомним в домі одного приятеля і відвезли до шпиталю. В тому самому часі, 31го липня ц. р. лава присяжних на судовій розправі у Лондоні визнала його винуватим у 2-х із 5-х точок акту оскарження, що він тягнув матеріяльні зиски від отаких аморальних дівчат. Суддя заповів проголошення присуду тоді, коли д-р Вард видужає і зможе вислухати присуд на судовій залі, що станеться за який тиждень. Д-рові Вардові грозить кара по сім років в'язниці за кожну точку. Його справа стала голосною у зв'язку з любовною аферою колишнього міністра військових справ Джона Профумо, внаслідку якої мало не провалився уряд прем'єра Мекміллена.

● **Палата лордів в Британії** схвалила урядовий законопроєкт, який дозволяє лордам зрікатися на час свого життя свого лордівського титулу, ото ж і місця в палаті лордів, і діставати таким чином змогу кандидувати до палати громад. Лорд Стенсґейт зголосився, як перший такий кандидат. Він був парляментарним послом від соціялістичної Партії Праці, але втратив той мандат після того, як помер його батько і він одідичив титул і місце в палаті лордів.

Читайте щоденник „Свободу"!

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ БІЛИК, довголітній член Б-ва св. о. Миколая, 175 Відділ УНСоюзу в Дітройті, Миш., помер на 78-му році життя, дня 18-го липня 1963 р. Полишив в смутку сина Теодора і внуків. Похорон відбувся в понеділок, 22-го липня ц. р. з похоронного заведення до церкви св. Михаїла в Дірборн, а відтак на цвинтар Holy Sepulchre при участі Родини і Членів Відділу. Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ПАВЛО ГРИНЧИШИН, член Б-ва св. Стефана, 221 Відділ УНСоюзу в Шикаґо, Ілл. Помер 18-го червня 1963 року на 62-му році життя. Покійний походив з с. Кривки, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Анну, доньку Ярославу, 2 братів Івана і Теодора та сестру Юлію. Похорон відбувся 22. червня з української Катедри св. о. Миколая. Похований на цвинтарі св. о. Миколая. Вічна Йому Пам'ять!

Т. Шпікула, секр.

МАРІЯ ГАЛЬКЕВИЧ, довголітня членкиня 59-го Відділу УНСоюзу в Бриджпорт, Конн., померла в дома по довгій і тяжкій недузі, дня 27-го червня 1963 року. Покійна походила з с. Колтів, Золочівського пов. в Зах. Україні. Залишила в смутку мужа Михайла, 1 сина Михайла, 2 доньки Марію і Катерину, 2 зяті Адама і Томка і 3 внуків Томка, Діянна і Дейвіса, які є членами УНСоюзу. Похорон відбувся при численній участі Рідних, Приятелів, Союзовців та Знайомих, дня 1-го липня 1963 р. до Укр. Кат. Церкви Покрови Пречистої Діви Марії при участи двох священиків о. Я. Шуста, місцевого пароха і о. Є. Монастирського зі Стемфорду, Конн., а відтак тіло Покійного відпроваджено на цвинтар св. Ів. Хрестителя в Стратфорд, Конн. З нагоди похорону зібрано між присутними на Семінарію в Стемфорді, Конн. $55.25 і $5.00 на Пам'ятник Т. Шевченка у Вашингтоні. Вічна Їй Пам'ять!

Управа

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ТАРЗАН, ч. 5078. Біжутерія і носорожець.

KELLY QUESTIONED TARZAN ABOUT THE JEWELRY. "COULD THIS JUNK POSSIBLY APPEAL TO AN ARAB?" THE APE-MAN SMILED. "IT MIGHT— WHY?"

Келлі запитався Тарзана про біжутерію: „Чи могли ті камінці сподобатись арабові?" Мавполюдина посміхнулась: „А чому б ні?"

"I'M SUPPOSED TO USE IT AS A BRIBE," REPLIED JACK. "MY CLIENT WANTS ME TO SHOOT A RHINO—"

„Я хотів би ужити їх як хабаря, — відповів Джек. — Мій клієнт хоче, щоб я застрілив для нього носорожця.

"THE ONLY ONES AROUND ARE IN BEN ABEN'S TERRITORY— AND HE IS VERY HOSTILE TOWARD TRESPASSERS."

„Єдиного знаю я на території Бен Абена, але він дуже вороже наставлений супроти порушників.